

Konserni- ja tilajaosto

Päätöspäivämäärä 12.08.2024

Lahden kaupunki, Konserni- ja tilajaosto, 12.08.2024

Lahden osallistuminen KISS LIFE SIP -konsortiohankehakuun partnerina

3223/10.03.02.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hiilineutraalin rakentamisen asiantuntija, Sanna-Maria Partinen, 050 559 4212

Päätös

Esittelijä

Toimitilajohtaja Arola Jouni

Päätösehdotus

Konserni- ja tilajaosto hyväksyy Lahden kaupungin Tilakeskuksen osallistumisen KISS LIFE SIP ilmastonmuutokseen sopeutumisen konsortiohankehakuun partnerina.

Samalla konserni- ja tilajaosto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Luonnonvarakeskus koordinoi mittavaa KISS LIFE SIP -konsortiohanketta, jonka suunnittelussa Lahden kaupunki ja Tilakeskus on ollut mukana. Tarkoituksena on jättää hakemus vuoden 2024 LIFE SIP-hakuun. Tilakeskuksen osuus liittyy Suomen ympäristökeskuksen vetämään rakennetun ympäristön työpakettiin. Siinä toteutetaan merkittävästi paahteisuutta vähentäviä ja varjostusta lisääviä toimia päiväkotihankkeissa päiväkodin piha-alueilla Lahdessa.

Ilmastonmuutoksen vuoksi kuumat hellejaksot ovat aikaistuneet ja hellekauden pituus on kasvanut. Toisaalta ajoittaiset rankkasateet ovat lisääntyneet ja hulevesien hallinta on entistä haastavampaa.

Rakennetun ympäristön kannalta ilmastonmuutos edellyttää varautumista ja sopeutusratkaisujen kehittämistä nykyiseen ja tulevaisuudessa rakennettavaan rakennuskantaan.

Tilakeskus on saanut päiväkodeistaan palautetta pihojen paahteisuudesta, pölyisyydestä ja varjopaikkojen vähäisyydestä. Pihoilla paljon aikaa viettävät pienet lapset ovat oleellista riskiryhmää kuumuudelle, sillä lapset kuivuvat herkästi eivätkä välttämättä osaa huomata oireitaan ajoissa. Kuivuus ja rankkasateet ovat myös lisänneet pihapintojen eroosiota ja korjaustarvetta. Sopeutusratkaisuiden kehittäminen on ehdottoman tärkeää, jotta piha-alueet toimisivat jatkossakin turvallisina leikin, oppimisen ja liikkumisen paikkoina päiväkotiarjessa, eikä ilmastorasitukset lisää kohtuuttomasti pihojen ylläpito- ja korjauskustannuksia.

Luonnonvarakeskus johtaa valmisteluhanketta, jonka tarkoituksena on jättää hakemus vuoden 2024 LIFE SIP-hakuun. Lahden kaupunki on ollut mukana hankkeen valmisteluissa. Jos hanke toteutuu, se on kestoaltaan kahdeksanvuotinen ja tähtää kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelman, eli KISS2030-suunnitelman toimeenpanoon. Euroopan komission LIFE SIP -rahoitusinstrumentti on tarkoitettu kansallisten strategioiden toimeenpanon vahvistamiseen. LIFE SIP -hankkeet ovat suuria kokonaisuuksia, jotka käsittelevät laajasti strategian aiheena olevaa teemaa. Konsortiossa on mukana Luonnonvarakeskuksen lisäksi muun muassa Suomen Ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Metsäkeskus, useita suomalaisia kaupunkeja ja yrityksiä sekä hyvinvointialueita, muun muassa Päijät-Hämeen hyvinvointialue. Haku on kaksivaiheinen, ja sen ensimmäinen osa

päätyy elokuun lopussa 2024. Mikäli hakemus pääsee toiseen vaiheeseen, toimitetaan tarkempi hankesuunnitelma maaliskuussa 2025.

Suomen ympäristökeskuksen vetämän rakennetun ympäristön työpaketin Lahden tilakeskuksen osuus on toteuttaa muutoinkin uudisrakennettavalle tai peruskorjattavalle päiväkodille piha, jossa on tarpeeksi varjopaikkoja suojaamaan paahteelta ja vettäläpäiseviä pintoja hulevesien hallinnan parantamiseksi, kun rankkasade osuu kohdalle. Tilakeskuksella on valmisteilla päiväkotipihakonsepti, missä pyritään ratkomaan näitä havaittuja ongelmia. Konseptiohjeessa pihoja kehitetään yleisen toimivuuden, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja terveellisyyden näkökulmista. Nykyiset lahtelaiset päiväkotipihat ovat näiltä ominaisuuksiltaan hyvin erilaisia, joten konseptin mukaiset päiväkotipihat parantavat jatkossa myös lahtelaisten päiväkotilasten yhdenvertaisuutta. KISS LIFE SIP-hanke kattaa osan piharakentamisen investointikuluista ja edistää sopeutusratkaisuiden pilotointia Tilakeskuksen uudis- tai korjauskohteessa. Hankerahoituksen avulla toteutetaan uudisrakennettavaan tai peruskorjattavaan päiväkotipihaan erityisesti varjostukseen, viilennykseen ja hulevesien hallintaan suunnattuja ratkaisuja. Pilottikohteen ei vielä tässä vaiheessa hankehakemusta tarvitse olla selvillä, vaan tarkemmat suunnitelmat toteutetaan, mikäli konsortiohakemus pääsee läpi haun ensimmäisestä vaiheesta. Hankehaun alustavissa kustannuslaskelmissa pilottikohteenä on käytetty Paavolan päiväkotihanketta. Hankerahoituksella voidaan kattaa piharakentamisen kulut siltä osin, kuin ne liittyvät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sopeutusratkaisuiden kehittämiseen. Tätä kehittämistä Tilakeskuksella on tarve tehdä joka tapauksessa. Pilottihankkeesta saatuja kokemuksia ja ratkaisumalleja voidaan hyödyntää jatkossa laajemmin myös muissa Tilakeskuksen rakennushankkeissa. Hyvien käytänteiden jakaminen ja niistä viestiminen KISS LIFE SIP -sidosryhmissä kuuluu hankepartnerin rooliin. Lahden

Tilakeskus hyötyy hankeyhteistyöstä ja myös muiden kaupunkipartnereiden kokemuksista.

Mikäli hanke saa rahoituksen, alkaa se vuoden 2026 alussa ja päättyy vuoden 2033 lopussa. Lahden osahankkeen on arvioitu sijoittuvan vuosien 2026–2029 välille. Lahden budjetti on noin 500 000 euroa, joka sisältää osahankkeen henkilöstö- ja hallintokuluja ja investointikuluja varsinaisten toimien toteuttamiseksi päiväkotipihalla. Suomen konsortiohankkeelle haettava summa on noin 20 miljoonaa euroa. Tukiprosentti on 60 % hankkeelle hyväksyttävistä projektikuluista (Lahden osuus n. 300 000 €). Rahoituksen omarahoitusosuutta voi merkittävästi pienentää hakemalla kansallista vastinrahaa, joka on ehdollista hankkeen rahoituksen saamiselle. Kansallista vastinrahaa voi hakea esimerkiksi ministeriöiltä tai säätiöiltä. LIFE SIP -rahoituksen ja kansallisen vastinrahan jälkeen jäävä omarahoitusosuus katetaan Tilakeskuksen menoista. Mikäli hakemus etenee haun toiseen vaiheeseen, niin suunnitelma Lahden kohteen, budjetin ja kansallisen vastinrahoituksen suhteen tarkentuu, ja asia tuodaan uudestaan jaostoon. LIFE SIP-hankkeiden haun ensimmäisen vaiheen määräpäivä on 31.8.2024.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Lahden Tilakeskus